

POSTANOWIENIE

Dnia 20 maja 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marta Romańska

w sprawie z wniosku S. Z.
przy uczestnictwie S. Z.
o podział majątku wspólnego,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 20 maja 2016 r.,
na skutek skargi kasacyjnej uczestnika postępowania
od postanowienia Sądu Okręgowego w O.
z dnia 10 lipca 2015 r., sygn. akt I Ca [...],

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2) stwierdza, że strony ponoszą koszty związane ze swym udziałem w sprawie.**

UZASADNIENIE

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Obowiązkiem skarżącego jest sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w nawiązaniu do tych przesłanek (art. 398⁴ § 2 k.p.c.), gdyż tylko wówczas może być osiągnięty cel wymagań przewidzianych w art. 398⁴ § 2 k.p.c.

Rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika z oceny, czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o których jest mowa w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Uczestnik wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z powołaniem się na jej oczywistą zasadność (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.), wynikającą z niedokonania podziału w naturze składników majątku wspólnego stron.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalony jest pogląd, że uzasadnienie oczywistej zasadności skargi kasacyjnej jako przesłanki jej przyjęcia do rozpoznania wymaga powołania się na kwalifikowaną postać naruszenia zaskarżonym orzeczeniem przepisów prawa materialnego lub procesowego i przeprowadzania wyводу zmierzającego do jego wykazania. Oczywistość naruszenia ma miejsce wówczas, gdy jest ono widoczne *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z 24 stycznia 2011 r., IV CSK 485/10, nie publ. oraz z 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49, BSN 2003, nr 5, poz. 8). O przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania nie decyduje przy tym samo oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego przez sąd, który wydał zaskarżone orzeczenie, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (por. orzecznictwo przytoczone w motywach postanowienia Sądu Najwyższego z 6 listopada 2012 r., III SK 16/12, nie publ.).

Skonfrontowanie uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uzasadnieniem zaskarżonego postanowienia nie usprawiedliwia tezy, że skarga kasacyjna uczestnika jest oczywiście uzasadniona z przyczyn, na które powołuje się uczestnik, czy innych. Większość zarzutów stawianych rozstrzygnięciu przez skarżącego bezpośrednio lub pośrednio odnosi się do ustaleń faktycznych i ceny dowodów. Tymczasem skonstruowanie podstawy faktycznej rozstrzygnięcia

należy do sądów *meriti*. Sąd Najwyższy nie jest sądem trzeciej instancji w sprawie, lecz sądem prawa, pozostaje związany ustaloną przez sądy podstawą faktyczną rozstrzygnięcia (art. 398¹³ § 2 k.p.c.), a realizacji tej zasady służy wyłączenie możliwości oparcia skargi kasacyjnej na niektórych zarzutach (art. 398³ § 3 k.p.c.).

W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie uzasadniono tego rodzaju wadliwości zaskarżonego orzeczenia ani tego rodzaju wadliwości postępowania przeprowadzonego przed Sądem drugiej instancji, które mogłyby świadczyć o zasadności powoływania się przez uczestnika na art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. jako przesłankę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Większość zarzutów naruszenia prawa procesowego zgłoszonych przez uczestnika ma związek z postępowaniem przeprowadzonym przed sądem pierwszej instancji, a uczestnik nie powołał się na nie w postępowaniu apelacyjnym. W uchwale składu siedmiu sędziów, zasadzie prawnej z 31 stycznia 2008 r., III CZP 49/07 (OSNC 2008, nr 6, poz. 55) Sąd Najwyższy wyjaśnił, że kognicja sądu drugiej instancji obejmuje „rozpoznanie sprawy”, w związku z czym sąd drugiej instancji - bez względu na stanowisko stron oraz zakres zarzutów - powinien zastosować właściwe przepisy prawa materialnego, niezależnie od tego, czy zostały one wytknięte w apelacji. Dla postępowania apelacyjnego wiążące znaczenie mają tylko takie uchybienia prawu procesowemu, które zostały podniesione w apelacji i nie są wyłączone spod jego kontroli na podstawie przepisu szczególnego. Oznacza to, że sąd drugiej instancji - bez podniesienia w apelacji lub w toku postępowania apelacyjnego odpowiedniego zarzutu - nie może wziąć z urzędu pod rozprawę uchybień prawu procesowemu, popełnionych przez sąd pierwszej instancji, choćby miały wpływ na wynik sprawy. Wyjątek od tej reguły dotyczy nieważności postępowania przed sądem pierwszej instancji, którą - zgodnie z art. 378 § 1 k.p.c., sąd drugiej instancji w granicach zaskarżenia bierze pod uwagę z urzędu (por. też wyrok Sądu Najwyższego z 4 września 2014 r., II CSK 646/13, nie publ.). Wbrew zarzutom uczestnika podniesionym w skardze kasacyjnej, w jego apelacji od postanowienia Sądu Rejonowego nie zostało zgłoszone żądanie podzielenia w naturze majątku wspólnego z powołaniem się na brak środków pozwalających mu spłacić wnioskodawczynię. Sądy *meriti* przyznały uczestnikowi w naturze takie składniki majątkowe, na bazie których prowadził on w sposób stały i zorganizowany

działalność gospodarczą, a tej koncepcji podziału uczestnik nie zwalczał aż do wniesienia skargi kasacyjnej.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c. oraz - co do kosztów postępowania - art. 520 § 1, art. 108 § 1 w zw. z art. 398²¹ i art. 391 § 1 k.p.c., orzeczono jak w postanowieniu.

jw